

General Instructions

Read the following instructions very carefully and strictly follow them:

1. ਖਰਮਨ ਖੱਤਰ 5 ਭਾਗਾਂ (ਉ, ਯ, ਏ, ਸ, ਹ) ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
2. ਭਾਗ-ਉ ਖਰਮਨ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ 10 ਉਘਭਾਗ ਹਨ। ਹਰ ਖਰਮਨ 1 ਯੰਰ ਦਾ ਹੈ।
3. ਭਾਗ-ਯ ਖਰਮਨ ਨੰਬਰ 2 ਦੇ 10 ਉਘਭਾਗ ਹਨ। ਹਰ ਖਰਮਨ 1 ਯੰਰ ਦਾ ਹੈ।
4. ਭਾਗ-ਏ ਖਰਮਨ ਨੰਬਰ 3 ਵਿੱਚ ਸਰੋਤ ਯਾਧਾਰਿਤ ਖਰਮਨ ਦੇ 2 ਉਘਭਾਗ ਹਨ। ਹਰ ਉਘਭਾਗ ਵਿੱਚ ਛੇ ਖਰਮਨ ਹਨ। ਹਰ ਖਰਮਨ 1 ਯੰਰ ਦਾ ਹੈ।
5. ਭਾਗ-ਸ ਖਰਮਨ ਨੰਬਰ 4 ਵਿੱਚ ਕੋਈ 6 ਖਰਮਨ ਕਰਨੇ ਹਨ। ਹਰੇਰ ਖਰਮਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 80-100 ਸਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਹਰ ਖਰਮਨ 4 ਯੰਰਾਂ ਦਾ ਹੈ।
6. ਭਾਗ-ਹ ਖਰਮਨ ਨੰਬਰ 5 ਵਿੱਚ 100% ਯੰਦਰੂਨੀ ਚੋਟ ਵਾਲੇ 3 ਖਰਮਨ ਹਨ। ਹਰੇਰ ਖਰਮਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 150-200 ਸਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਹਰ ਖਰਮਨ 8 ਯੰਰਾਂ ਦਾ ਹੈ।

1. ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਖੁੰਮਣ ਯਾਤੇ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਤੀਵਿਘੀਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

- (ਉ) ਉਘਭੋਗ
- (ਯ) ਵਟਾਂਦਰਾ
- (ਦ) ਉਤਧਾਦਨ
- (ਸ) ਉਘਭੋਗ ਸੇਵਾ

2. ਖੱਟ ਸੀਮਤ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ ਹੈ।

- (ਉ) ਉਤਧਾਦਨ
- (ਯ) ਵਟਾਂਦਰਾ
- (ਦ) ਉਘਭੋਗ
- (ਸ) ਕਿਰਤੀ

3. ਉਤਧਾਦਨ ਵਿੱਚ ਟਿੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਲੋੜ ਸਰਦੇ ਹਨ। (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

4. ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਯਾਧਣੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਖੁਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

- (ਉ) ਕਿਰਤੀ
- (ਯ) ਸੇਵਾ

- (ਦ) ਉਘਭੇਗ
(ਸ) ਮਜ਼ਦੂਰ

5. $AC = \dots\dots\dots + AVC$ (TFC, AFC)

6. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਖਰਚੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਬਿਯਾਨ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਬਿਯਾਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ।

ਬਿਯਾਨ 1: ਵਰਤ 1 ਨਾਲ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਆਰਾਮ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਹੈ। **ਬਿਯਾਨ 2:** ਵਰਤ 2 ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਆਰਾਮ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

- (ੳ) ਬਿਯਾਨ 1 ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਯਾਨ 2 ਸਹੀ ਹੈ
(ਅ) ਬਿਯਾਨ 2 ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਯਾਨ 1 ਸਹੀ ਹੈ
(ੲ) ਦੋਵੇਂ ਬਿਯਾਨ ਸਹੀ ਹਨ
(ਸ) ਦੋਵੇਂ ਬਿਯਾਨ ਗਲਤ ਹਨ

7. ਸਹੀ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ:

ਕਾਲਮ-1

- (A) ਕੁੱਲ ਆਮਦਨ (TR)
(B) ਕੌਮਤ ਆਮਦਨ (AR)
(C) ਸੀਮਾਂਤ ਆਮਦਨ (MR)
(D) ਕੀਮਤ

ਕਾਲਮ-2

- (i) $\Delta TR = \Delta Q$
(ii) ਕੌਮਤ ਆਮਦਨ (AR)
(iii) $P \times Q$
(iv) $TR \div Q$

8. ਸੇਵਰ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਸਤੂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ 15% ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਣ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਖਰਚੇ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ ?

- (ੳ) 8 ਖਰਚੇ
(ਅ) 12 ਖਰਚੇ
(ੲ) 15 ਖਰਚੇ
(ਸ) 10 ਖਰਚੇ

9. ਕਾਲਮ-1 ਅਤੇ ਕਾਲਮ-2 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਸਹੀ ਮਿਲਾਨ ਕਰੋ।

ਕਾਲਮ-1

- (A) ਵਾਸਤਵਿਕ ਮਜ਼ਦੂਰ
(B) ਮੁਦਰਾ ਦਾ ਮੂਲ
(C) ਵਾਧਾ (ਛੋਟਾ)
(D) ਸਮਰੱਥ

ਕਾਲਮ-2

- (i) ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਨਰਦ ਭੁਗਤਾਨ
(ii) ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਨਰਦ ਭੁਗਤਾਨ
(iii) ਕਰਜ਼ਾ ਰਹਿਤ ਨਿਵੇਸ਼
(iv) ਕਰਜ਼ਾ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ

10. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਰਿਹੜੀ/ਰਿਹੜੀਆਂ ਮੁਰਤ ਮੁਰਾਬਲਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ ?

- (ੳ) ਆਮ ਖਿਆਲ ਵਿਰੋਧ
- (ਅ) ਮੁਰਤ ਦਾਖਲਾ
- (ੲ) ਵਿਰੋਧਾਂ ਅਤੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੀ ਖੂਹਨ ਜਾਣਕਾਰੀ
- (ੳ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

11. ਦੂਜੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦੇ ਉਦਾਹਰਣ ਅਮਲ ਹਨ ।

- (ੳ) ਲੋਹਾ ਖੋਦਣਾ
- (ਅ) ਲੋਹਾ ਖੜਨਾ
- (ੲ) ਸਬਜ਼ੀ ਉਗਾਉਣਾ
- (ੳ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ

12. ਮਾਰਜਿਨਲ ਉਪਭੋਗ ਖਰਚਿਰਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰੀਤੀ ਗਈ ਕਥਨ ।

- (ੳ) ਮੁੱਖ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਖਰਚੀਮਤ ਵਾਧਾ
- (ਅ) ਮੁੱਖ ਬਚਤ ਵਿੱਚ ਖਰਚੀਮਤ ਵਾਧਾ
- (ੲ) ਮੁੱਖ ਉਪਭੋਗ ਵਿੱਚ ਖਰਚੀਮਤ ਵਾਧਾ
- (ੳ) ਮੁੱਖ ਉਪਭੋਗ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ

13. ਇੱਕ ਫਰਮ ਦਾ ਲਾਭ ਤਦ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ । (ਸਹੀ/ਗਲਤ)

14. ਲਚੀਲਾਧਨ ਅੰਗ ਦਾ ਸਬੰਧ ਅੰਗ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । (ਖਰਚੀਮਤ / ਜਮਾਤੀ)

15. ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਖਰਾਬਮਿਰ ਖਾਟ 2569 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ 498 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੈ ਤਾਂ ਗਾਜਸਵ ਖਾਟ ਕਿੰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ?

16. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ ।

- (ੳ) 3670 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ
 - (ਅ) 3037 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ
 - (ੲ) 3607 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ
 - (ੳ) 3067 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ
-

17. ਵਰਤ ਅਤੇ ਰਵਤ

ਜੇਕਰ ਦਿੱਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤ (A) ਅਤੇ ਰਵਤ (R) ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਦਿੱਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ:
ਵਿਕਲਪ: (a) ਵਰਤ (A) ਅਤੇ ਰਵਤ (R) ਦੋਵੇਂ ਸਹੀ ਹਨ ਅਤੇ ਰਵਤ (R) ਵਰਤ (A) ਦੀ ਸਹੀ ਸਮਰਥਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।
(b) ਵਰਤ (A) ਅਤੇ ਰਵਤ (R) ਦੋਵੇਂ ਸਹੀ ਹਨ ਪਰ ਰਵਤ (R) ਵਰਤ (A) ਦੀ ਸਹੀ ਸਮਰਥਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। (c) ਵਰਤ (A) ਸਹੀ ਹੈ ਪਰ ਰਵਤ (R) ਗਲਤ ਹੈ। (d) ਵਰਤ (A) ਗਲਤ ਹੈ ਪਰ ਰਵਤ (R) ਸਹੀ ਹੈ।
ਵਰਤ (A): ਜਦੋਂ ਵਪਾਰ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘਾਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਭੁਗਤਾਨ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।
ਰਵਤ (R): ਵਪਾਰ ਖਰਚਿਆਂ ਭੁਗਤਾਨ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

18. ਮਾਰਚ 2023 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਿਮ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕਮੇਰੇ ਦੀ ਮਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੰਗ ਮੀ ?

- (ੳ) ਮਾਈਕਰੋਫਾਇਨੈਂਸ ਸੰਸਥਾਵਾਂ
 - (ਅ) ਸੰਸਥਾਗਤ ਉਦਯੋਗ
 - (ੲ) ਛੋਟਾ ਉਦਯੋਗ
 - (ੳ) ਗੈਰ-ਬੈਂਕਿੰਗ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ
-

19. ਇੱਕ ਵਸਤੂ ਦੀ ਮੰਗ ਦੂਜੇ ਵਸਤੂ ਦੀ ਸੀਮਤ ਚੜ੍ਹਨ ਘਟਦਾ ਹੈ। (ਨਿਰਣ ਮੁਦਰਾ / ਅਦਨੀ ਮੁਦਰਾ)

20. ਇੱਕ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਤੀ ਬਿਯੋਜਨ ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਆਮਦਨ 20 ਪ੍ਰਸ਼ਤ ਕਮ ਹੋਵੇ ਅਤੇ MPC = 0.5 ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ ?

1. ਸੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਨੀਤੀ ਦੀ ਅਤੇ ਸਮਰਥੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨ ਸੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ।

2. ਸੰਖਤੀ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਮੱਧਮ ਵਸਤੂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਸਮਝਾਓ।

3. ਤਰਨੀਰੀ ਵਿਰਾਮ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕੁੱਲ ਮਾਤਰਾ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਵਿਵਰਣ ਕਰੋ।

4. ਭੁਗਤਾਨ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਉਪਾਅ ਦੱਸੋ।

5. ਇੱਕ ਉਤਪਾਦ ਵਿੱਚ ਵਸਤੂ ਦੀ ਸੀਮਤ 8 ਰੁਪਏ ਖਰਚੇ ਟਿਕਾਈ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਸਤੂ ਦੀ ਮੰਗ 100 ਟਿਕਾਈਆਂ ਮੀ ਅਤੇ ਮੰਗ ਦੀ ਸੀਮਤ ਲਚੀਲਾਪਨ (-2) ਹੈ। ਵਸਤੂ ਦੀ ਸੀਮਤ 6 ਰੁਪਏ ਖਰਚੇ ਟਿਕਾਈ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਮੰਗ ਕਿੰਨੀ ਟਿਕਾਈਆਂ ਹੋਵੇਗੀ ?

6. ਵਿਯੋਗਤ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਸਮਝਾਓ।

7. ਕੁੱਲ ਖਰਿਵਰਤਨਮੀਲ ਨਾਗਤ, ਯੋਸਤ ਖਰਿਵਰਤਨਮੀਲ ਨਾਗਤ ਅਤੇ ਮੀਮਾਂਤ ਨਾਗਤ ਗਿਯਾਨ ਕਰੋ।

ਉਤਪਾਦ ਦੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ:	0	1	2	3	4	5	6
ਕੁੱਲ ਨਾਗਤ (TC):	60	80	100	111	116	130	150

8. ਖੁਰਤੀ ਦੇ ਮਾਯਨ ਰਹਿਤ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਖਰਿਵਰਤਨ ਹੋਣ ਵਾਰਨ ਮੰਤੁਲਨ ਰੀਮਤ ਅਤੇ ਰੀਮਤ 'ਤੇ ਰੀ ਖਰੁਭਾਵ ਖਵੇਗਾ ? ਚਿੱਤਰ ਦੀ ਮਗਇਤਾ ਨਾਲ ਵਿਵਰਣਾ ਕਰੋ।

9. ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਮੁਦਰਾ ਸਿਰਜਣਾ (Money Supply) ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਿਉਂ ਰੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ? ਸਥਸਟ ਵਾਰਨ ਦਿਓ।

10. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਯਾਧਾਰ 'ਤੇ (a) ਰਾਸਟਰੀ ਨਿਵੇਸ ਯਾਮਦਨ (NNP) ਨੂੰ ਵਾਰਰ ਨਾਗਤ 'ਤੇ (b) ਸਮੁੱਚੀ ਖਰੇਲੁ ਉਤਪਾਦ (GDP) ਨੂੰ ਥਾਜਾਰ ਰੀਮਤ 'ਤੇ ਗਣਨਾ ਕਰੋ।

ਦਿੱਤੇ ਅੰਕੜੇ (ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ):

ਕਰ.	ਯਾਇਟਮ	ਰਕਮ
1	ਨਿੱਜੀ ਅੰਤਿਮ ਉਧਭੋਗ ਖਰਚ	118557
2	ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਤਿਮ ਉਧਭੋਗ ਖਰਚ	20510
3	ਸਮੁੱਚੀ ਨਿੱਜੀ ਯੁੱਜੀ ਨਿਵੇਸ	2000
4	ਕੁੱਲ ਖਰੇਲੁ ਥਚਤ/ਨਿਵੇਸ (ਸਟਾਰ ਥਦਲਾਅ)	-110
5	ਨਿਰਯਾਤ	15000
6	ਯਾਯਾਤ	198
7	ਘਟਾਓ (Depreciation)	13720
8	ਯਥਰੋਰਸ ਰਰ	2560
9	ਅਨੁਦਾਨ	300
10	ਵਿਦੇਸ ਤੋਂ ਸੁੱਧ ਵਾਰਰ ਯਾਮਦਨ (NFIA)	9860

11. ਉਤਪਾਦ ਮੰਤੁਲਨ ਵਰਰ ਦੀ ਮਗਇਤਾ ਨਾਲ ਇੱਕ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੀਆਂ ਦੋ ਘਾਟੀਆਂ ਸਮੱਸਿਯਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਯਾਥਿਯਾ ਕਰੋ।

12. ਇੱਕ ਚਿੱਤਰ ਦੀ ਮਗਇਤਾ ਨਾਲ ਯੈਸੇ ਦੀ ਸਥਲਾਈ ਅਤੇ ਰੀਮਤ ਦੇ ਖੱਧਰ ਦੇ ਮੰਥੰਧ ਦੀ ਵਿਯਾਥਿਯਾ ਕਰੋ।